C/2025/3989

20.8.2025

RÅDETS HENSTILLING

af 8. juli 2025

om Litauens økonomiske, sociale, beskæftigelsesmæssige, strukturelle og budgetmæssige politikker

(C/2025/3989)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Europa-Parlamentets og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1263 af 29. april 2024 om effektiv samordning af de økonomiske politikker og om multilateral budgetovervågning samt om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 ([1]), særlig artikel 3, stk. 3,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

Generelle betragtninger

(1) I forordning (EU) 2024/1263, som trådte i kraft den 30. april 2024, præciseres formålet med rammen for økonomisk styring, som tager sigte på dels at fremme sunde og holdbare offentlige finanser, bæredygtig og inklusiv vækst samt modstandsdygtighed gennem reformer og investeringer, dels at forhindre uforholdsmæssigt store offentlige underskud. Det fastsættes i forordningen, at Rådet og Kommissionen foretager multilateral overvågning inden for rammerne af det europæiske semester i overensstemmelse med målsætningerne og bestemmelserne i TEUF. Det europæiske semester indbefatter navnlig udformning samt overvågning af gennemførelsen af de landespecifikke henstillinger. Forordningen fremmer desuden det nationale ejerskab til finanspolitikken, og der lægges større vægt på det mellemfristede sigte sammen med en mere effektiv og sammenhængende håndhævelse. Hver medlemsstat skal forelægge Rådet og Kommissionen en national mellemfristet plan for finans- og strukturpolitiske tiltag, som indeholder medlemsstatens finanspolitiske tilsagn samt reform- og investeringstilsagn og dækker en periode på fire eller fem år, afhængigt af den nationale valgperiodes varighed. Nettoudgiftskursen ([2]) i disse planer skal opfylde kravene i forordningen, herunder kravene om, at den offentlige gæld skal bringes eller fastholdes på en troværdig nedadgående kurs ved udgangen af tilpasningsperioden, eller at den skal forblive på et forsvarligt niveau under 60 % af bruttonationalproduktet (BNP), og at det offentlige underskud skal bringes og/eller fastholdes under traktatens referenceværdi på 3 % af BNP på mellemlang sigt. Hvis en medlemsstat giver tilsagn om at gennemføre et sæt relevante reformer og investeringer i overensstemmelse med kriterierne i forordningen, kan tilpasningsperioden forlænges med op til tre år.

([1]) EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Nettoudgifter som defineret i artikel 2, nr. 2), i forordning (EU) 2024/1263: »nettoudgifter« offentlige udgifter, eksklusive i) renteudgifter, ii) diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden, iii) udgifter til EU-programmer, der fuldt ud modsvares af indtægter fra EU-midler, iv) nationale udgifter til medfinansiering af programmer finansieret af Unionen, v) konjunkturbestemte elementer af udgifter til arbejdsløshedsunderstøttelse samt vi) engangsforanstaltninger og andre midlertidige foranstaltninger.

(2) Europa-Parlamentets og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 ([3]), som oprettede genopretnings- og resiliensfaciliteten, trådte i kraft den 19. februar 2021. Genopretnings- og resiliensfaciliteten yder finansiel støtte til medlemsstaterne til gennemførelse af reformer og investeringer og bidrager således med en finanspolitisk impuls finansieret af Unionen. I overensstemmelse med prioriteterne for det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker bidrager den til økonomisk og social genopretning og til gennemførelsen af bæredygtige reformer og investeringer, navnlig reformer og investeringer, der fremmer den grønne og den digitale omstilling og gør medlemsstaternes økonomier mere modstandsdygtige. Den bidrager også til at styrke de offentlige finanser og sætte skub i vækst og jobskabelse på mellemlang og lang sigt samt til at forbedre den territoriale samhørighed i Unionen og støtte den fortsatte gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder.

(3) Europa-Parlamentets og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435 ([4]) (»REPowerEU-forordningen«), der blev vedtaget den 27. februar 2023, tager sigte på at udfase Unionens afhængighed af importen af fossile brændstoffer fra Rusland. Dette bidrager til at opnå energisikkerhed og diversificere Unionens energiforsyning og samtidig øge udbredelsen af vedvarende energi, energilagringskapaciteten og energieffektiviteten.

(4) Den 14. maj 2021 indgav Litauen sin nationale genopretnings- og resiliensplan til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 18, stk. 1, i forordning (EU) 2021/241. Kommissionen har i medfør af nævnte forordnings artikel 19 vurderet genopretnings- og resiliensplanens relevans, effektivitet, virkningsfuldhed og sammenhæng i overensstemmelse med vurderingsretningslinjerne i bilag V. Den 28. juli 2021 vedtog Rådet en gennemførelsesafgørelse om godkendelse af vurderingen af Litauens genopretnings- og resiliensplan ([5]), som blev ændret den 9. november 2023 i henhold til artikel 18, stk. 2, for at ajourføre det maksimale finansielle bidrag til den ikketilbagebetalingspligtige finansielle støtte samt for at tilføje kapitlet om REPowerEU ([6]). Tilrådighedsstillelsen af trancher er betinget af, at Kommissionen i overensstemmelse med artikel 24, stk. 5, har vedtaget en afgørelse om, at Litauen på tilfredsstillende vis har opfyldt de relevante milepæle og mål, der er anført i Rådets gennemførelsesafgørelse. En tilfredsstillende opfyldelse forudsætter, at opfyldelsen af forudgående milepæle og mål for den samme reform eller investering ikke er blevet tilbagerullet.

(5) Den 8. juli 2025 vedtog Rådet på grundlag af en kommissionshenstilling en henstilling om godkendelse af Litauens nationale mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag ([7]). Planen blev forelagt i overensstemmelse med artikel 11 og artikel 36, stk. 1, litra a), i forordning (EU) 2024/1263, dækker perioden 2025-2029 og fremlægger en finanspolitisk tilpasning over fire år.

(6) Den 26. november 2024 vedtog Kommissionen en udtalelse om Litauens udkast til budgetplan for 2025. Samme dag vedtog Kommissionen på grundlag af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 ([8]) ligeledes rapporten om varslingsmekanismen 2025, hvori Litauen ikke blev udpeget som en af de medlemsstater, for hvilken der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse. Kommissionen vedtog også en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet samt et forslag til den fælles rapport om beskæftigelsen 2025, hvori gennemførelsen af beskæftigelsesretningslinjerne og principperne i den europæiske søjle for sociale rettigheder analyseres. Rådet vedtog henstillingen om den økonomiske politik i euroområdet den 13. maj 2025 ([9]) og den fælles rapport om beskæftigelsen den 10. marts 2025.

([3]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435 af 27. februar 2023 om ændring af forordning (EU) 2021/241 for så vidt angår kapitler om REPowerEU i genopretnings- og resiliensplaner og om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 og (EU) 2021/1755 og direktiv 2003/87/EF (EUT L 63 af 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Rådets gennemførelsesafgørelse af 28. juli 2021 om godkendelse af vurderingen af Litauens genopretnings- og resiliensplan (ST 10477/21).

([6]) Rådets gennemførelsesafgørelse af 23. november 2023 om ændring af gennemførelsesafgørelsen af 28. juli 2021 om godkendelse af vurderingen af Litauens genopretnings- og resiliensplan (ST 14637/23).

([7]) Rådets henstilling af 8. juli 2025 om godkendelse af Litauens nationale mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag (EUT C, C/2025/3959, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3959/oj).

([8]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer (EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25).

([9]) Rådets henstilling af 13. maj 2025 om den økonomiske politik i euroområdet (EUT C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(7) Den 29. januar 2025 offentliggjorde Kommissionen konkurrenceevnekompasset, som udgør en strategisk ramme med henblik på at styrke EU's globale konkurrenceevne i de næste fem år. Kompasset indeholder tre omstillingsforudsætninger for bæredygtig økonomisk vækst: i) innovation, ii) dekarbonisering og konkurrenceevne og iii) sikkerhed. For at mindske innovationskløften vil EU fremme den industrielle innovation, støtte vækst i opstartsvirksomheder gennem initiativer såsom opstarts- og opskaleringsstrategien for EU og fremme anvendelsen af avancerede teknologier som f.eks. kunstig intelligens og kvantecomputing. For at skabe en grønnere økonomi har Kommissionen præsenteret en omfattende handlingsplan for energi til overkommelige priser og en aftale om ren industri, som skal sikre, at omstillingen til ren energi forbliver omkostningseffektiv og konkurrencevenlig – særligt for energiintensive sektorer – og er en drivkraft for vækst. Unionen er fast besluttet på at styrke sine globale handelspartnerskaber, diversificere sine forsyningskæder og sikre adgang til kritiske råstoffer og rene energikilder for at mindske afhængighedsforholdene og øge sikkerheden. Disse prioriteter understøttes af horisontale katalysatorer, som består i reguleringsmæssig forenkling, uddybning af det indre marked, finansiering af konkurrenceevne, en opsparings- og investeringsunion, fremme af færdigheder og kvalitetsjob samt bedre koordinering af EU-politikker. Konkurrenceevnekompasset er afstemt med det europæiske semester, hvilket sikrer, at medlemsstaternes økonomiske politikker stemmer overens med Kommissionens strategiske målsætninger, og at der således skabes en fælles tilgang til økonomisk styring, der fremmer bæredygtig vækst, innovation og modstandsdygtighed i hele Unionen.

(8) I 2025 forløber det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker fortsat sideløbende med gennemførelsen af genopretnings- og resiliensfaciliteten. Fuld gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanerne er fortsat vigtig for opfyldelsen af de politiske prioriteter under det europæiske semester, idet planerne bidrager effektivt til at håndtere alle eller en betydelig del af de udfordringer, der er identificeret i de relevante landespecifikke henstillinger, som er udstedt i de senere år. Disse landespecifikke henstillinger er fortsat lige relevante for vurderingen af de ændrede genopretnings- og resiliensplaner i overensstemmelse med artikel 21 i forordning (EU) 2021/241.

(9) De landespecifikke henstillinger for 2025 dækker centrale økonomipolitiske udfordringer, som ikke håndteres i tilstrækkelig grad gennem de foranstaltninger, der indgår i genopretnings- og resiliensplanerne, idet der tages hensyn til relevante udfordringer identificeret i de landespecifikke henstillinger fra 2019-2024.

(10) Den 4. juni 2025 offentliggjorde Kommissionen landerapporten for Litauen 2025. Heri foretages der en vurdering af Litauens fremskridt med efterlevelsen af de relevante landespecifikke henstillinger, og der gøres status over Litauens gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen. På grundlag af denne analyse udpeges i landerapporten de mest presserende udfordringer, som Litauen står over for. Rapporten indeholder også en vurdering af Litauens fremskridt med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og opfyldelsen af Unionens overordnede mål for 2030 vedrørende beskæftigelse, færdigheder og bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse samt af fremskridtene med gennemførelsen af De Forenede Nationers verdensmål for bæredygtig udvikling.

Vurdering af den årlige statusrapport

(11) Den 8. juli 2025 rettede Rådet en henstilling til Litauen med følgende maksimale vækstrater i nettoudgifterne: 6,1 % i 2025, 5,2 % i 2026, 4,8 % i 2027, 4,5 % i 2028 og 4,3 % i 2029, hvilket svarer til maksimale kumulerede vækstrater – beregnet med 2024 som basisår – på 6,1 % i 2025, 11,6 % i 2026, 17,0 % i 2027, 22,3 % i 2028 og 27,5 % i 2029. Den 30. april 2025 forelagde Litauen sin årlige statusrapport ([10]) med relevante budgettal og fremskrivninger, som indeholder oplysninger om gennemførelsen af reformer og investeringer til reaktion på de vigtigste udfordringer, der er identificeret inden for rammerne af de landespecifikke henstillinger under det europæiske semester. Den årlige statusrapport afspejler også Litauens halvårlige rapportering om de fremskridt, der er gjort med opfyldelsen af Litauens genopretnings- og resiliensplan, jf. artikel 27 i forordning (EU) 2021/241.

(12) Ruslands angrebskrig mod Ukraine og dens følgevirkninger udgør en eksistentiel udfordring for Den Europæiske Union. Kommissionen har opfordret til en koordineret aktivering af stabilitets- og vækstpagtens nationale undtagelsesklausul for at støtte EU's bestræbelser på at sikre en hurtig og betydelig forøgelse af forsvarsudgifterne. Dette forslag blev bifaldet af Det Europæiske Råd på dets møde den 6. marts 2025. Efter Litauens anmodning af 2. maj 2025 vedtog Rådet den 8. juli 2025 på grundlag af en henstilling fra Kommissionen en henstilling om tilladelse til Litauen til at afvige fra og overskride de anbefalede maksimale vækstrater i nettoudgifterne ([11]).

([10]) De årlige statusrapporter 2025 findes på: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([11]) Rådets henstilling af 8. juli 2025 om tilladelse til Litauen til at afvige fra de maksimale vækstrater i nettoudgifterne som fastsat af Rådet i henhold til forordning (EU) 2024/1263 (aktivering af den nationale undtagelsesklausul) (EUT C, C/2025/3969, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3969/oj).

(13) Ifølge data valideret af Eurostat ([12]) steg Litauens offentlige underskud fra 0,7 % af BNP i 2023 til 1,3 % i 2024, mens den offentlige gæld steg fra 37,3 % af BNP ved udgangen af 2023 til 38,2 % ved udgangen af 2024. Ifølge Kommissionens beregninger svarer denne udvikling til en vækstrate i nettoudgifterne på 10,7 % i 2024. Ifølge den årlige statusrapport anslår Litauen, at væksten i nettoudgifter udgjorde 10,5 % i 2024. Ifølge Kommissionens estimater var den finanspolitiske kurs ([13]), som omfatter både nationalt finansierede og EU-finansierede udgifter, ekspansiv med 1,6 % af BNP i 2024.

(14) Ifølge den årlige statusrapport forventes der i det makroøkonomiske scenario, der ligger til grund for Litauens budgetfremskrivninger, en realvækst i BNP på 2,8 % i 2025 og 1,5 % i 2026, mens HICP-inflationen ventes at ligge på 3,3 % i 2025 og 2,4 % i 2026. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 ventes det reale BNP at stige med 2,8 % i 2025 og 3,1 % i 2026, mens HICP-inflationen ventes at ligge på 2,6 % i 2025 og 1,2 % i 2026.

(15) Ifølge den årlige statusrapport ventes det offentlige underskud at stige til 2,8 % af BNP i 2025, mens den offentlige gældskvote ventes at stige til 42,4 % ved udgangen af 2025. Denne udvikling svarer til en vækst i nettoudgifterne på 9,9 % i 2025. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 forventes der et offentligt underskud på 2,3 % af BNP i 2025. Stigningen i underskuddet i 2025 afspejler hovedsagelig stigende offentlige udgifter til sociale ydelser, offentlige investeringer, forbrug i produktionen, aflønning af ansatte og renteudgifter. Ifølge Kommissionens beregninger svarer dette til en vækst i nettoudgifterne på 9,0 % i 2025. Disse lavere fremskrivninger af væksten i nettoudgifterne end i den årlige statusrapport og forskellen mellem Kommissionens og Litauens fremskrivninger af den offentlige saldo skyldes lavere forventede offentlige udgifter til forbrug i produktionen og investeringer i Kommissionens forårsprognose 2025. Ifølge Kommissionens estimater forventes den finanspolitiske kurs, som omfatter både nationalt finansierede og EU-finansierede udgifter, at være ekspansiv med 1,7 % af BNP i 2025. Den offentlige gældskvote ventes at stige til 41,2 % ved udgangen af 2025 ifølge Kommissionens forårsprognose 2025. Stigningen i gældskvoten i 2025 afspejler hovedsagelig budgetunderskuddet samt stock-flow-justeringer.

(16) Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 forventes der at blive finansieret offentlige udgifter med ikketilbagebetalingspligtig støtte (tilskud) fra genopretnings- og resiliensfaciliteten svarende til 1,2 % af BNP i 2025 sammenlignet med 0,5 % af BNP i 2024. De udgifter, der finansieres med ikketilbagebetalingspligtig støtte fra genopretnings- og resiliensfaciliteten, vil muliggøre investeringer af høj kvalitet og produktivitetsfremmende reformer uden direkte indvirkning på Litauens offentlige saldo og offentlige gæld.

(17) Litauens offentlige forsvarsudgifter udgjorde 1,8 % af BNP i 2021, 2,1 % i 2022 og 2,5 % i 2023 ([14]). Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 ventes forsvarsudgifterne at udgøre 2,8 % af BNP i 2024 og 3,2 % af BNP i 2025. Dette svarer til en stigning på 1,4 procentpoint af BNP i forhold til 2021. Litauen anslår, at udgifterne til forsvar udgør 2,8 % af BNP i 2024 og 3,3 % af BNP i 2025. I den periode, hvor den nationale undtagelsesklausul er aktiveret (2025-2028), har Litauen mulighed for at omprioritere de offentlige udgifter eller øge de offentlige indtægter, således at de varigt højere forsvarsudgifter ikke bringer den finanspolitiske holdbarhed på mellemlang sigt i fare.

(18) Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 ventes nettoudgifterne i Litauen at stige med 9,0 % i 2025. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 ventes væksten i nettoudgifter i Litauen i 2025 at ligge over den anbefalede maksimale vækstrate med en afvigelse ([15]) på 1,0 % af BNP i 2025. Ud fra de aktuelle fremskrivninger af forsvarsudgifterne ligger den forventede afvigelse imidlertid inden for den fleksibilitet, der tillades i henhold til den nationale undtagelsesklausul.

([12]) Eurostat – euroindikatorer, 22.4.2025.

([13]) Den finanspolitiske kurs bestemmes ud fra den årlige ændring i den underliggende offentlige budgetstilling. Den bruges til at bedømme den økonomiske impuls fra finanspolitiske tiltag, både dem, der finansieres nationalt, og dem, der finansieres over EU-budgettet. Den finanspolitiske kurs måles som forskellen mellem i) den potentielle vækst på mellemlang sigt og ii) ændringen i de primære udgifter ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden og inkl. udgifter finansieret med ikketilbagebetalingspligtig støtte (tilskud) fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde.

([14]) Eurostat, offentlige udgifter opdelt efter formålsklassifikationen for offentlig forvaltning og service (COFOG). På grund af metodologiske forskelle mellem COFOG- og NATO-definitionerne kan udgifter baseret på COFOG-definitionen afvige fra de udgifter, der er baseret på NATO-definitionen.

([15]) Fra 2026 vil disse tal fremgå af den kontrolkonto, der er oprettet i henhold til artikel 22 i forordning (EU) 2024/1263.

(19) Den årlige statusrapport indeholder ingen budgetfremskrivninger efter 2025. På grundlag af de politiske foranstaltninger, der var kendt på skæringsdatoen for prognosen, forventes der ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 et offentligt underskud på 2,3 % af BNP i 2026. Denne udvikling svarer til en vækst i nettoudgifterne på 5,8 % i 2026. Ifølge Kommissionens estimater forventes den finanspolitiske kurs, som omfatter både nationalt finansierede og EU-finansierede udgifter, at være neutral i 2026. Den offentlige gældskvote ventes ifølge Kommissionen at stige til 43,9 % ved udgangen af 2026. Stigningen i gældskvoten i 2026 afspejler hovedsagelig den negative offentlige saldo og stock flow-justeringer.

Vigtigste politiske udfordringer

(20) De offentlige udgifter til offentlige tjenester og social beskyttelse i Litauen er fortsat blandt de laveste i EU, hvilket begrænser rettidig og lige adgang til sundhedspleje, social beskyttelse og offentlige forvaltningstjenester af høj kvalitet. I 2023 lå udgifterne til social beskyttelse på 14,0 % af BNP, hvilket er lidt over fem procentpoint lavere end EU-gennemsnittet på 19,2 % i 2023. Desuden synes effektiviteten af udgifterne til social beskyttelse, navnlig til sygdoms- og handicappolitikker, at være begrænset. I 2023 afsatte Litauen 3,7 % af sit BNP til betalinger og foranstaltninger i forbindelse med sygdom og handicap, hvilket er den fjerdehøjeste andel i EU. Men på trods af en lignende udbredelse af handicap (27,4 % af Litauens samlede befolkning i 2023 mod 26,8 % i EU baseret på Global Activity Limitation Instrument (GALI)) havde Litauen den tredje højeste fattigdomsrisiko for personer med handicap i EU i 2023. Et andet meget underfinansieret politikområde er sundhedsplejen, der modtager den sjettelaveste offentlige finansiering i EU, idet den udgør 5,3 % af BNP sammenlignet med EU-gennemsnittet på 7,4 % i 2023. Utilstrækkelige finansielle ressourcer til sundhedspleje resulterer i et højt niveau af uopfyldte behov for patienter, navnlig for lavindkomstgrupper, en stærk afhængighed af egenbetaling og manglende evne til at tilbyde sundhedspersonalet konkurrencedygtige lønninger og vilkår. Generelle offentlige tjenester (såsom generelle statslige og kommunale forvaltningstjenester) er også underfinansieret og havde det tredjelaveste finansieringsniveau i EU i 2023 (3,4 % af BNP sammenlignet med EU-gennemsnittet på 5,9 %).

(21) I overensstemmelse med artikel 19, stk. 3, litra b), i forordning (EU) 2021/241 og med kriterium 2.2 i bilag V til samme forordning indeholder genopretnings- og resiliensplanen et omfattende sæt gensidigt forstærkende reformer og investeringer, som skal gennemføres senest i 2026. Disse forventes at bidrage effektivt til at håndtere alle eller en betydelig del af de udfordringer, der er identificeret i de relevante landespecifikke henstillinger. Det er afgørende at afslutte den effektive gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen, herunder REPowerEU-kapitlet, inden for denne stramme tidshorisont for at styrke Litauens langsigtede konkurrenceevne gennem den grønne og den digitale omstilling og samtidig sikre social retfærdighed. Kommissionens meddelelse NextGenerationEU – Frem mod 2026, der blev vedtaget den 4. juni 2025, præciserer den gældende tidsplan for facilitetens afslutning og indeholder en vejledning til medlemsstaterne om, hvordan de kan maksimere gennemførelsen senest den 31. august 2026, herunder om, hvordan de yderligere kan strømline deres genopretnings- og resiliensplaner, fastsætter, hvilke vigtigste muligheder der skal overvejes, når de revideres, og understreger betydningen af omhyggelig fælles planlægning forud for indgivelsen af de sidste betalingsanmodninger i 2026. Litauen har allerede gjort fremskridt med gennemførelsen af reformerne og investeringerne i sin genopretnings- og resiliensplan. For at opfylde tilsagnene i genopretnings- og resiliensplanen senest i august 2026 er det vigtigt, at Litauen hurtigt intensiverer gennemførelsen af reformer og investeringer ved at sætte ind over for relevante udfordringer, f.eks. med hensyn til det begrænsede samarbejde mellem de nationale, regionale og lokale myndigheder. Det er fortsat afgørende, at lokale og regionale myndigheder, arbejdsmarkedets parter, civilsamfundet og andre relevante interessenter inddrages systematisk for at sikre et bredt ejerskab til og således en vellykket gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen.

(22) Tempoet i gennemførelsen af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken i Litauen, som omfatter støtte fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), Fonden for Retfærdig Omstilling (FRO), Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) og Samhørighedsfonden, er taget til. Det er vigtigt at fortsætte bestræbelserne på at sikre en hurtig gennemførelse af disse programmer og samtidig opnå de størst mulige konkrete resultater. Litauen har allerede truffet foranstaltninger inden for rammerne af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken for at styrke konkurrenceevne og vækst og samtidig styrke den sociale samhørighed. Samtidig står Litauen fortsat over for udfordringer, herunder udfordringer, der vedrører styrkelse af konkurrenceevnen, økonomisk og social modstandsdygtighed og bekæmpelse af regionale forskelle, bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse, forbedring af sundhedsplejen, integration af dårligt stillede grupper på arbejdsmarkedet samt udbuddet af færdigheder, navnlig i betragtning af landets beliggenhed ved Unionens østlige grænse. I henhold til artikel 18 i forordning (EU) 2021/1060 skal Litauen – som led i midtvejsgennemgangen af fondene under samhørighedspolitikken – gennemgå hvert enkelt program under hensyntagen til bl.a. de udfordringer, der er identificeret i de landespecifikke henstillinger fra 2024. Ved de forslag fra Kommissionen, som blev vedtaget den 1. april 2025 ([16]),

([16]) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2021/1058 og (EU) 2021/1056 for så vidt angår særlige foranstaltninger til at adressere strategiske udfordringer i forbindelse med midtvejsgennemgangen (COM(2025) 123 final).

blev fristen for indgivelse af vurderingen – for hvert program – af resultatet af midtvejsgennemgangen forlænget til efter den 31. marts 2025. Forslagene skaber desuden større fleksibilitet med hensyn til at bidrage til at fremskynde programgennemførelsen og øge incitamenterne for medlemsstaterne til at afsætte midler fra samhørighedspolitikken til fem af Unionens prioriterede strategiske områder, nemlig konkurrenceevne inden for strategiske teknologier, forsvar, boliger, vandresiliens og energiomstilling, og til investeringer i færdigheder i prioriterede sektorer, samtidig med at der fortsat fokuseres på personer i de mest sårbare situationer i ESF+-programmer.

(23) Platformen for strategiske teknologier for Europa (STEP) giver mulighed for at investere inden for en central strategisk EU-prioritet ved at styrke EU's konkurrenceevne. STEP kanaliseres gennem 11 eksisterende EU-fonde. Medlemsstaterne kan også bidrage til InvestEU-programmet, som støtter investeringer i prioriterede områder. Litauen kan udnytte disse initiativer bedst muligt til at støtte udviklingen eller fremstillingen af kritiske teknologier, herunder rene og ressourceeffektive teknologier.

(24) Foruden de økonomiske og sociale udfordringer, som genopretnings- og resiliensplanen og andre EU-midler er rettet mod, bør Litauen effektivt håndtere de resterende udfordringer i forbindelse med forbedring af adgangen til finansiering for små og mellemstore virksomheder (SMV'er), stimulering af regional udvikling, fremme af energieffektivitet og udbredelse af vedvarende energi, styrkelse af social beskyttelse og sundhedssystemer og afhjælpning af forskelle i uddannelse og arbejdsmarkedsrelevante færdigheder.

(25) Litauens økonomiske vækst er begrænset af restriktive lånebetingelser og begrænset brug af ekstern finansiering, og de øgede geopolitiske risici i regionen bidrager også til disse negative virkninger. Den litauiske banksektor er stærkt koncentreret, udlånsrenterne er høje, og kravene til sikkerhedsstillelse er strenge. I 2024 oplevede 13,7 % af virksomhederne fortsat finansieringsbegrænsninger, hvilket afspejles i en lav andel af banklån i forhold til BNP på 33,5 % sammenlignet med EU-gennemsnittet på 74,5 %. Desuden er de litauiske kapitalmarkeder stadig underudviklede og kendetegnet ved begrænset dybde, aktivitet og likviditet. Ved udgangen af 2024 var aktiemarkedskapitaliseringen 5,9 % af BNP, hvilket er betydeligt under EU-gennemsnittet på 69,3 %, da virksomhederne med hensyn til deres eksterne finansiering, som allerede er begrænset, fortsat er afhængige af bankformidling i stedet for at tiltrække finansiering gennem aktie- og obligationsudstedelse. Denne afhængighed af traditionel bankvirksomhed begrænser investeringsmulighederne og mindsker investorernes interesse. På trods af et vist potentiale i venturekapitalsektoren, hvor nystartede virksomheder rejste 292 mio. EUR i 2023, ligger private egenkapitalinvesteringer fortsat under EU-normen.

(26) Planlagte ændringer af pensionsordningen under anden søjle øger risiciene vedrørende den videre udvikling af de litauiske kapitalmarkeder. Det litauiske ministerium for social sikring og arbejde har fremlagt et forslag om at afskaffe automatisk tilmelding til pensionsordningen under anden søjle og dermed bevæge sig i retning af en tilvalgsmodel og muliggøre vidtrækkende tilbagetrækningsmuligheder med lempelige betingelser. I øjeblikket har de litauiske fonde under anden søjle akkumuleret ca. 9,1 mia. EUR (11,6 % af BNP) i opsparing, hvoraf ca. 1 mia. EUR investeres på det nationale marked. En tilvalgsmodel kombineret med andre politiske tiltag vil sandsynligvis reducere opsparingsniveauet i Litauen, hvilket kan underminere udviklingen af kapitalmarkederne og komplicere adgangen til finansiering.

(27) Litauen har et lavt niveau af innovativ aktivitet og halter bagefter EU-gennemsnittet på forskellige FoI-indikatorer. FoU-intensiteten i Litauen (ca. 1 % af BNP) ligger et godt stykke under EU-gennemsnittet (2,25 %), hovedsagelig forårsaget af lave erhvervsinvesteringer i FoU, som faldt til 0,44 % af BNP i 2023, hvilket er tre gange lavere end EU-gennemsnittet. Tilsvarende ligger antallet af patentansøgninger stadig tre gange under EU-gennemsnittet. Litauens FoU-incitamenter, herunder skattefradrag og nedsatte satser, har haft begrænset virkning, og udbredelsen er lav blandt SMV'er. Især små og nyetablerede virksomheder er ofte ikke rentable nok til at drage fordel af incitamenterne eller vælger at undgå den administrative byrde, der er forbundet med at ansøge om og kvalificere sig til dem. Der er behov for at revidere og strømline incitamenterne for at gøre dem mere attraktive og tilgængelige for SMV'er og støtte private investeringer i forskning og udvikling.

(28) Litauens andel af offentlig-private videnskabelige sampublikationer har været blandt de laveste i EU i det seneste årti, hvilket tyder på svage forbindelser mellem videnskab og erhvervsliv. En vigtig faktor er Litauens fragmenterede videnskabelige grundlag med forskningsaktiviteter spredt over forskellige universiteter og mange små læreanstalter, som ofte mangler kapacitet til at deltage i erhvervsprojekter. Selv om læreanstalterne er ved at blive omorganiseret, er der ingen finansielle incitamenter for universiteterne til at fusionere og samle ressourcerne for at øge samarbejdet om forskningsaktiviteter. Sådanne incitamenter bør sikres for at optimere universitetsnetværket og opnå tilstrækkelig størrelse til at opnå videnskabelig topkvalitet, hvilket igen vil lette samarbejdet mellem videnskab og erhvervsliv.

(29) Indskrivningen på postgymnasial uddannelse, navnlig inden for områder som ingeniørvirksomhed og fremstillingsvirksomhed, er faldet betydeligt i de seneste år, hvilket har øget færdighedskløften. Den litauiske regering har taget skridt til at afhjælpe dette, men der er fortsat et misforhold mellem udbudte og efterspurgte færdigheder, idet 76 % af virksomhederne nævner manglen på kvalificerede medarbejdere som en hindring for langsigtede investeringer.

(30) Der er fortsat regionale forskelle i Litauen, som forværres af divergerende tendenser i arbejdskraftens produktivitet. Mellem 2014 og 2024 steg produktiviteten med ca. 20 % i Vilnius og andre større byområder, men kun med 7 % i mere fjerntliggende amter, hvilket øgede forskellene i BNP pr. indbygger, innovation og højt kvalificeret beskæftigelse. Den højteknologiske sektor tegner sig for 10 % af den samlede beskæftigelse i Vilnius sammenlignet med kun 2,7 % andre steder. Byregioner tiltrækker en højt kvalificeret arbejdsstyrke og investeringer med høj merværdi, mens resten af landet fortsat hovedsagelig huser mikrovirksomheder i lavtydende sektorer, hvilket begrænser produktivitetsafsmittende virkninger og lokale skatteindtægter, hvilket gør det vanskeligt for fjerntliggende kommuner at levere sundhedspleje, uddannelse og andre offentlige tjenester af høj kvalitet på en effektiv måde. Litauen har mulighed for at forbedre den regionale konnektivitet, tiltrække investeringer og styrke det tværkommunale samarbejde. Målrettede industriområder, konkurrenceincitamenter og specialiserede uddannelsesprogrammer har vist sig at tiltrække udenlandske investeringer og skabe beskæftigelse af høj kvalitet. En revision af de retlige og institutionelle rammer for interkommunalt samarbejde og præcisering af regionale strategier – med et stærkere samarbejde mellem kommuner, centralforvaltningen, uddannelsesudbydere og virksomheder – vil bidrage til at opgradere det regionale økonomiske grundlag, tiltrække strategiske investorer og forbedre leveringen af offentlige tjenester i regionerne.

(31) Litauen er fortsat afhængig af importeret energi, på trods af en betydelig stigning i produktionen af vedvarende energi. I 2023 udgjorde landets afhængighed af import af fossile brændstoffer 68 %, hvilket er højere end EU-gennemsnittet på 58,3 %, på trods af forbedringer i de seneste år. Med hensyn til elektricitet, der er til rådighed til endeligt forbrug, tegnede nettoimporten sig for 62,4 % i 2023, hvilket er den næsthøjeste andel i EU. Samtidig tilføjede landet i 2024 1 724 MW ny produktionskapacitet (+ 59,6 %), hovedsagelig drevet af solenergi (+93 %) og vindenergi (+42 %). Det betyder, at elnettet skal tilpasses hurtigt for at kunne håndtere nye tilslutninger. Litauen har gjort fremskridt med at strømline tilladelsesprocedurerne, men opførelsen af ny netinfrastruktur – der er nødvendig for at udvide netkapaciteten og facilitere adgangen – tager stadig betydeligt længere tid end udviklingen af ny produktions- eller efterspørgselskapacitet.

(32) Tre fjerdedele af Litauens bygningsmasse blev bygget før 1992, hvilket har ført til lav energieffektivitet og højt energiforbrug, primært som følge af behovet for opvarmning og køling, som udgør 80 % af det samlede energiforbrug. På trods af en betydelig indsats i de seneste år – herunder energieffektivitetsrenoveringer og finanspolitisk støtte til at reducere husholdningernes energiomkostninger – er energifattigdommen i Litauen stadig blandt de højeste i EU, idet 18 % af husholdningerne ikke var i stand til at holde deres hjem tilstrækkeligt varme i 2024, hvilket er næsten dobbelt så mange som EU-gennemsnittet på 9,2 %. Der er derfor mulighed for, at Litauen kan forbedre energieffektiviteten i boliger, hvilket kan reducere primærenergiforbruget og energifattigdommen. Litauen har for nylig gjort en indsats for at reducere punktafgiftsnedsættelserne på fossile brændstoffer, øge punktafgifterne på gasolier, kul, koks og brunkul, indføre punktafgifter på tørv til opvarmning og indarbejde en kuldioxidkomponent i punktafgiftssatserne på energiprodukter. Ikke desto mindre ydes der stadig betydelige subsidier til fossile brændstoffer, og der er ikke planlagt en udfasning inden 2030. Navnlig kan subsidier til fossile brændstoffer, der hverken bekæmper energifattigdom på en målrettet måde eller reelle energisikkerhedsproblemer, hindrer elektrificering og ikke er afgørende for industriens konkurrenceevne, betragtes som en udfasningsprioritet. I Litauen er subsidier til fossile brændstoffer såsom en reduceret punktafgift på naturgas, der anvendes til opvarmning af virksomheder og husholdninger, og en reduceret momssats for opvarmning af boliger økonomisk ineffektive, og de fastholder afhængigheden af fossile brændstoffer og fjerner incitamentet til elektrificering i boligsektoren.

(33) Litauen står over for vedvarende udfordringer i omstillingen til en cirkulær økonomi. I 2023 lå udnyttelsesgraden for cirkulære materialer kun på 3,9 % – tre gange lavere end EU-gennemsnittet på 11,8 % og blandt de fem laveste udnyttelsesgrader i EU. Selv om Litauen er stærkt afhængig af importerede råstoffer, er landets kilder relativt diversificerede. Ikke desto mindre er landets materialefodaftryk på 22,7 ton pr. person betydeligt højere end EU-gennemsnittet på 14 ton pr. person, og landets industriproduktion udleder ca. en tredjedel flere drivhusgasser end EU-gennemsnittet (360 g/EUR sammenlignet med 270 g/EUR i CO2-ækvivalenter) på trods af betydelige fremskridt i løbet af det seneste årti. Overgangen til en mere ressourceeffektiv cirkulær model er derfor berettiget.

(34) Litauens gamle og forurenende bilpark bidrager fortsat væsentligt til landets høje drivhusgasemissioner og hindrer opfyldelsen af målene for reduktion af luftforureningen. I 2023 var 77,1 % af personbilerne over 10 år gamle, hvilket gør flåden til en af de ældste i EU. Samtidig var kun 8,2 % af de nyregistrerede køretøjer i 2023 batteridrevne sammenlignet med EU-gennemsnittet på 14,5 %, hvilket markerer en langsom overgang til nulemissionstransport. Litauen har også nogle af de laveste transportafgifter baseret på fossile brændstoffer i EU og er blandt de få lande, der ikke har en årlig bilforureningsafgift. Fraværet af en sådan afgift kombineret med en offentlig opladningsinfrastruktur, der udvikler sig langsomt, svækker incitamenterne til at skifte til mere bæredygtig, lavemissionstransport. Samtidig er den offentlige transport fortsat dårligt koordineret og uattraktiv for både udbydere og passagerer, og den har den laveste udbredelse i EU. I 2022 blev 92,9 % af passagerrejser foretaget i bil. Kommunerne er i vid udstrækning overladt til at udvikle deres egne transportsystemer, hvilket resulterer i en uensartet udvikling og mangel på interkommunal og intermodal konnektivitet, rejseplanlægning og andre væsentlige tjenester for passagererne.

(35) Litauens sundhedssystem er kendetegnet ved en høj dødelighed af sygdomme, der kan behandles og forebygges, og en forventet levetid ved fødslen, der ligger under EU-gennemsnittet. Landets sundhedsresultater er også præget af en højere dødelighed i den erhvervsaktive alder end EU-gennemsnittet, og en betydelig del af befolkningen har svært ved at få adgang til sundhedsydelser af høj kvalitet. Dette hænger sammen med det begrænsede udvalg af forebyggende og primære plejetjenester. Sammenlignet med andre EU-lande har Litauen en lavere andel af offentlige udgifter til sundhedspleje, hvilket resulterer i en uforholdsmæssig stor økonomisk byrde for enkeltpersoner, som dækker en betydelig del af sundhedsomkostningerne ved at betale af egen lomme, hvilket forværrer de socioøkonomiske forskelle i sundhedsresultaterne. Desuden er landets sundhedssystem påvirket af mangel på sundhedspersonale, navnlig i landdistrikterne, hvor lægeørkener og en aldrende arbejdsstyrke af sygeplejersker påvirker udbuddet af sundhedsydelser. Litauen kunne drage fordel af: i) foranstaltninger til at tiltrække mere sundhedspersonale for at øge deres tilgængelighed og ii) investeringer for at styrke adgangen til primær og forebyggende pleje.

(36) Det almene uddannelsessystem i Litauen står over for vedvarende udfordringer, herunder forskelle i elevernes præstationer mellem byområder og landdistrikter. Mangel på lærere, som forværres af en aldrende arbejdsstyrke, hæmmer uddannelsernes kvalitet og effektivitet. I 2022 var næsten 40 % af lærerne i almen uddannelse 55 år eller derover, hvilket udgør den højeste andel i EU. Lærerfagets tiltrækningskraft er fortsat lav bl.a. på grund af utilstrækkelige lønninger og manglende anerkendelse af tidligere erfaring. En forbedring af grundlønningerne og indsnævring af uddannelseskløften mellem by og land kan bidrage til at tiltrække og fastholde flere lærere. Samtidig bidrager erhvervsuddannelsernes og de videregående uddannelsers lave relevans for arbejdsmarkedet samt fragmenteringen af prognoserne for færdigheder til at skabe misforhold mellem udbudte og efterspurgte kvalifikationer på arbejdsmarkedet. I Den Europæiske Investeringsbanks investeringsundersøgelse fra 2024 angav 76 % af virksomhederne, at manglen på kvalificeret arbejdskraft var en langsigtet hindring for investeringer.

(37) Sameksistensen af en vis vedvarende arbejdsløshed og mangel på arbejdskraft i visse sektorer, såsom sundhed, offentlig forvaltning, transport og finans, tyder også på, at den nuværende ramme for omskoling og opkvalificering ikke lever op til kravene. En styrkelse af voksenuddannelse, herunder for arbejdsløse, lavtuddannede og andre sårbare grupper, er afgørende for at afhjælpe misforholdet mellem udbudte og efterspurgte færdigheder og manglen på arbejdstagere, og udviklingen af grønne færdigheder understøtter Litauens grønne omstilling. Endvidere deltog mindre end 5 % af de registrerede arbejdsløse i 2023 i statslige foranstaltninger, der skulle hjælpe dem med at finde arbejde (aktive arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger). Denne andel har været lav i Litauen i årevis, hvilket angiveligt også skyldes begrænset deltagelse af arbejdsløse, navnlig de dårligt stillede. En bedre tilpasning af den tilbudte støtte til individuelle behov og andre incitamenter til at deltage kan øge andelen af arbejdsløse, der er omfattet af aktive arbejdsmarkedspolitikker.

(38) Indkomstuligheden og fattigdommen er stadig høj i Litauen. Bruttoindkomsten i Litauen er blandt de mest ulige fordelte i EU, og effektiviteten af det nuværende skatte- og understøttelsessystem til at mindske indkomstulighed og fattigdom halter bagefter EU-gennemsnittet. Som følge heraf var indkomstuligheden efter skat og ydelser stadig blandt de højeste i EU i 2024, og mere end en femtedel af Litauens befolkning levede under fattigdomsrisikotærsklen. Sårbare grupper såsom arbejdsløse, personer med handicap og ældre (65+) er særligt berørt. På trods af forbedringer i pensionernes tilstrækkelighed står ældre fortsat over for betydelige fattigdomsrisici, og kvinder er særligt berørt. Den kønsbestemte forskel i fattigdom blandt ældre i 2024 var betydelig, idet andelen under fattigdomsrisikotærsklen var betydeligt højere for kvinder end for mænd. Personer med handicap har en af de højeste repræsentationer under fattigdomsrisikotærsklen (38,2 %, EU-gennemsnit: 20,7 %), hvilket afspejler deres lave beskæftigelsesfrekvens, idet forskellen i beskæftigelsesfrekvensen for personer med handicap i Litauen er blandt de højeste i EU. Det forhold, at

invaliditetsydelserne er utilstrækkelige, forværrer problemet yderligere. Sociale boliger er også fortsat underudviklede, og folk venter i gennemsnit på sociale boliger i mellem fem og seks år. Hvis der tages fat på disse udfordringer, vil det også bidrage til at støtte den opadgående sociale konvergens i overensstemmelse med Kommissionens landeanalyse i anden fase på grundlag af rammen for social konvergens ([17]).

(39) I betragtning af de nære indbyrdes forbindelser mellem euromedlemsstaternes økonomier og disse økonomiers kollektive bidrag til Den Økonomiske og Monetære Unions rette virkemåde henstillede Rådet i 2025, at euromedlemsstaterne træffer foranstaltninger, herunder gennem deres genopretnings- og resiliensplaner, til at efterkomme henstillingen fra 2025 om den økonomiske politik i euroområdet. For Litauen bidrager henstilling 2, 3, 4 og 6 til at efterkomme den første henstilling vedrørende euroområdet om konkurrenceevne, mens henstilling 3, 4, 5 og 6 bidrager til at efterkomme den anden henstilling vedrørende euroområdet om modstandsdygtighed, og henstilling 1 og 5 bidrager til at efterkomme den tredje henstilling vedrørende euroområdet om makroøkonomisk og finansiel stabilitet i 2025-henstillingen,

HENSTILLER, at Litauen i 2025 og 2026 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. øge de samlede forsvars- og sikkerhedsudgifter og styrke det overordnede forsvarsberedskab, samtidig med at gældsholdbarheden sikres, i overensstemmelse med Det Europæiske Råds konklusioner af 6. marts 2025; overholde de maksimale vækstrater i nettoudgifterne som henstillet af Rådet 8. juli 2025 og samtidig gøre brug af muligheden i henhold til den nationale undtagelsesklausul for at øge forsvarsudgifterne; tilvejebringe tilstrækkelig finansiering til sundhedspleje, social beskyttelse og generelle offentlige tjenester; forbedre overholdelsen af skattereglerne og udvide skattegrundlaget til at omfatte kilder, der er mindre skadelige for væksten

2. i lyset af de gældende frister for en rettidig gennemførelse af reformer og investeringer inden for rammerne af forordning (EU) 2021/241 fremskynde gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanen, herunder REPowerEU-kapitlet; fremskynde gennemførelsen af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken (EFRU, FRO, ESF+, Samhørighedsfonden), idet der bygges på de muligheder, som midtvejsgennemgangen giver, hvor det er relevant; udnytte EU-instrumenterne bedst muligt, herunder mulighederne under InvestEU og platformen for strategiske teknologier for Europa, med henblik på at øge konkurrenceevnen

3. forbedre adgangen til finansiering for små og mellemstore virksomheder, herunder ved at stimulere konkurrencen inden for finansielle tjenesteydelser og deltagelsen på de finansielle markeder ved at gøre det lettere at anvende opsparinger til investeringer; fremme investeringer i forskning og udvikling og støtte innovativ kapacitet, herunder ved at gennemgå og strømline eksisterende skatteincitamenter for forskning og udvikling, styrke de videregående uddannelsesinstitutioners og forskningsinstitutters institutionelle og strukturelle kapacitet, navnlig ved at forbedre universitetsnetværket for at fremme forbindelser mellem erhvervsliv og videnskab og tilskynde til optagelse på videregående uddannelser inden for naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed og matematik (STEM); afhjælpe regionale forskelle ved at forbedre de retlige og institutionelle rammer for at fremme tværkommunalt samarbejde og udvikling af lokale klynger for at tiltrække investeringer til regionerne og forbedre leveringen af offentlige tjenester, herunder koordineringen af offentlige transportruter og -former

4. yderligere mindske afhængigheden af fossile brændstoffer og importeret energi og sikre tilstrækkelig kapacitet i og adgang til elnettet med henblik på at opretholde et hurtigt tempo i udbredelsen af vedvarende energi; gøre bygninger mere energieffektive for at mindske energifattigdom og fortsætte med at træffe foranstaltninger til at udfase ikkemålrettede subsidier til fossile brændstoffer, navnlig dem til opvarmning; øge ressourceproduktiviteten for at gøre fremskridt hen imod en cirkulær økonomi ved at fokusere på ressourceeffektivitet og omstilling og dekarbonisering af industriproduktionen; øge udbredelsen af offentlig og bæredygtig transport

5. gøre sundhedssystemet mere modstandsdygtigt og forbedre sundhedsresultaterne ved at styrke adgangen til primær og forebyggende pleje og øge tilgængeligheden af sundhedspersonale; håndtere indkomstulighed, fattigdom og social udstødelse ved at øge det sociale beskyttelsessystems dækning, tilstrækkelighed og effektivitet, forbedre udformningen af skattesystemet, forbedre adgangen til og kvaliteten af socialt boligbyggeri og øge alderspensionernes tilstrækkelighed, samtidig med at pensionssystemets holdbarhed opretholdes

([17]) SWD(2025)95 – Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework (SCF), 2025.

6. forbedre kvaliteten, ligheden og effektiviteten i det almene uddannelsessystem, navnlig ved at afhjælpe forskellene mellem land og by, og samtidig øge lærerfagets tiltrækningskraft for at afhjælpe vedvarende mangler og aldring i arbejdsstyrken; afhjælpe misforholdet mellem udbudte og efterspurgte færdigheder ved at øge de videregående uddannelsers relevans for arbejdsmarkedet, fremme erhvervelsen af grønne færdigheder, forbedre voksenuddannelse, herunder for arbejdsløse, lavtuddannede og andre sårbare grupper, og øge dækningen af aktive arbejdsmarkedspolitikker gennem forbedrede incitamenter til at deltage.

Udfærdiget i Bruxelles, den 8. juli 2025.

På Rådets vegne

S. LOSE

Formand